

Informácia o vykonaných vládnych auditov medzinárodných zdrojov a prehľad najzávažnejších nedostatkov identifikovaných v roku 2022

MF SR je ústredným orgánom štátnej správy, okrem iného aj pre oblasť finančnej kontroly, vnútorného auditu a vládneho auditu. V rámci kompetencií špecifikovaných v zákone č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorého gestorom je MF SR, SAK zabezpečuje metodické usmerňovanie a vzdelávanie v oblasti finančnej kontroly a auditu, výkon auditov, hodnotí kvalitu vykonávania finančnej kontroly a auditu, a taktiež plní funkciu centrálnej harmonizačnej jednotky pre systém verejnej vnútornej kontroly.

V súlade s článkom 123 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 a na základe uznesenia vlády SR č. 519/2014 bola sekcia auditu a kontroly MF SR určená ako OA. OA v zmysle požiadaviek EK musí byť funkčne a organizačne nezávislý od RO a CO a zodpovedá za overenie riadneho fungovania systému riadenia a kontroly, výkon auditu operácií a auditu účtov. OA deklaruje svoju funkčnú a organizačnú nezávislosť v stratégii auditu, ktorá musí byť v zmysle požiadaviek EK aktualizovaná každoročne, pričom zároveň je každoročne zo strany EK prehodnocovaná. Z pohľadu EK je veľmi dôležité, aby bol OA silný, dôveryhodný partner, na ktorý sa EK vie spoľahnúť, a aby zachytával všetky nedostatky spôsobené nedostatočne vykonanými kontrolami zo strany RO/SO, resp. CO s cieľom zabrániť pozastaveniu platieb, resp. finančným opravám aplikovaným zo strany EK, ktoré predstavujú krátenie finančných záväzkov EK voči SR.

SAK systematicky monitoruje a vyhodnocuje výsledky overovacích a konzultačných činností vládnych auditorov. Cieľom tejto ročnej správy je prostredníctvom poukázania na najzávažnejšie identifikované nedostatky informovať o stave a fungovaní systému riadenia a kontroly v roku 2022 a o rizikách identifikovaných v systéme riadenia a kontroly, za účelom prijatia vhodných opatrení najmä zo strany RO/SO na ich odstránenie, prípadne zmiernenie identifikovaných rizík a za účelom adekvátneho nastavenia a efektívneho fungovania systému riadenia a kontroly EŠIF a OP potravinovej a základnej materiálnej pomoci.

Ročný plán vládnych auditov medzinárodných zdrojov, ktorý je zo strany SAK vypracovaný každoročne a je schvaľovaný ministrom financií SR, bol zameraný v roku 2022 na výkon vládnych auditov prostriedkov EÚ a iných nástrojov zahraničnej finančnej pomoci. Prioritnou úlohou v oblasti medzinárodných zdrojov v roku 2022 bol:

- výkon **systémových auditov** (overenie systémov riadenia a kontroly v rámci jednotlivých OP a získanie uistenia o tom, že systémy fungujú náležite a efektívne),
- výkon **auditov operácií na náhodnej vzorke** (overenie zákonnosti a správnosti na vybranej vzorke deklarováných výdavkov),
- výkon **auditov overenia záverečnej dokumentácie** (overenie a získanie uistenia o správnosti údajov obsiahnutých v záverečnej dokumentácii RO za účelom vypracovania auditorského stanoviska),
- výkon **auditov účtov** (získanie primeraného uistenia o úplnosti, presnosti a pravdivosti súm deklarováných v Účtoch).

Ďalšou dôležitou úlohou OA bolo, na základe požiadaviek legislatívy EÚ a identifikovaných finančných nedostatkov, stanovenie celkovej miery chybovosti, resp. zostatkovej miery chybovosti¹ jednotlivých OP za 8. účtovný rok (deklarované výdavky na EK od 01. 07. 2021 do 30. 06. 2022).

V roku 2022 bolo v rámci OP EŠIF a OP potravinovej a základnej materiálnej pomoci naplánovaných a vykonaných spolu 37 vládnych auditov. V rámci auditov operácií (náhodná vzorka) bolo overených celkovo 244 projektov v rozsahu 306 ŽoP prijímateľov pomoci z prostriedkov EÚ. Celková suma deklarováných výdavkov počas 8. účtovného roka (z ktorých OA vybral náhodnú vzorku), predstavovala hodnotu 2 072 967 686,60 EUR. Vybraná náhodná vzorka bola v celkovej sume 720 712 243,01 EUR (čo predstavuje 34,76 % z celkovej sumy deklarováných výdavkov), pričom reálne overené výdavky boli vo výške 550 419 712,18 EUR (čo predstavuje 26,55 % z celkovej sumy deklarováných výdavkov).

V rámci vykonaných vládnych auditov bolo celkovo identifikovaných 278 nedostatkov z toho 123 nedostatkov bolo identifikovaných v rámci systémových častí auditov a 155 nedostatkov bolo identifikovaných na jednotlivých operáciách v náhodnej vzorke. Finančný charakter, v rámci overovaných ŽoP na náhodnej vzorke predstavuje celkový finančný objem 6 118 121,18 EUR², čo predstavuje 1,11 % z celkových reálne overených výdavkov.

¹ Akceptovaná miera zostatkovej chybovosti bez nutnosti uplatnenia dodatočných plošných finančných opráv zo strany EK je vo výške 2 % z celkových deklarováných výdavkov na EK počas príslušného účtovného roka.

² Uvedená suma neoprávnených výdavkov však nie je konečná, nakoľko je predpoklad, že identifikované neoprávnené výdavky v náhodnej vzorke majú dopad aj na ostatné výdavky projektu, ktoré sa nenachádzali v overovanej vzorke OA.

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad vypočítaných celkových mier chybovosti (TER³), resp. celkových zostatkových mier chybovosti (RTER⁴) OP EŠIF a OP potravinovej a základnej materiálnej pomoci za 8. účtovný rok:

Operačný program	TER	RTER
Operačný program Integrovaná Infraštruktúra	1,72 %	0,31 %
Operačný program Ľudské zdroje	0,43 %	0,42 %
Integrovaný regionálny operačný program	1,74 %	1,53 %
Operačný program Kvalita životného prostredia	0,31 %	0,23 %
Operačný program Efektívna verejná správa	4,00 %	3,50 %
Program cezhraničnej spolupráce SR – ČR	2,23 %	1,27 %
Program cezhraničnej spolupráce SK – AT	0,69 %	0,52 %
Operačný program Technická pomoc	0,14 %	0,00 %
Program spolupráce INTERACT III	0,35 %	0,32 %
Operačný program potravinovej a základnej materiálnej pomoci	0,00 %	0,00 %
Operačný program Rybné hospodárstvo	4,27 %	0,58 %

Celková zostatková miera chybovosti pri vyššie uvedených programoch/OP (s výnimkou OP Efektívna verejná správa) nepresiahla akceptovanú hranicu materiality vo výške 2 %, a preto nebolo potrebné zo strany SR aplikovať dodatočnú finančnú opravu za výdavky deklarované na EK počas 8. účtovného roka. V rámci OP Efektívna verejná správa celková zostatková miera chybovosti presiahla akceptovanú hranicu materiality, a preto bolo potrebné aplikovať dodatočnú finančnú opravu s cieľom znížiť celkovú zostatkovú mieru chybovosti na akceptovanú hranicu materiality vo výške 2 %. Za OP Efektívna verejná správa bola aplikovaná dodatočná finančná oprava vo výške 1 427 933,12 EUR.

OA na základe výsledkov hodnotenia riadneho fungovania systému riadenia a kontroly a záverov z auditov operácií vydal nasledovné audítorské stanoviská (tzv. hodnotenie)⁵ za jednotlivé operačné programy:

Operačný program Integrovaná Infraštruktúra:	2 - stanovisko s výhradami (obmedzený vplyv),
Operačný program Ľudské zdroje:	2 - stanovisko s výhradami (obmedzený vplyv),
Integrovaný regionálny operačný program:	2 - stanovisko s výhradami (obmedzený vplyv),
Operačný program Kvalita životného prostredia:	2 - stanovisko s výhradami (obmedzený vplyv),
Operačný program Efektívna verejná správa:	2 - stanovisko s výhradami (obmedzený vplyv),
Program spolupráce INTERREG V-A SR – ČR:	2 - stanovisko s výhradami (obmedzený vplyv),
Program spolupráce INTERREG V-A SK – AT:	2 - stanovisko s výhradami (obmedzený vplyv),
Operačný program Technická pomoc:	1 - stanovisko bez výhrad,
Program spolupráce INTERACT III:	1 - stanovisko bez výhrad,
Operačný program Rybné hospodárstvo:	2 - stanovisko s výhradami (obmedzený vplyv),
Operačný program potravinovej a základnej materiálnej pomoci:	1 - stanovisko bez výhrad.

V súčasnosti prebieha posudzovanie zo strany EK k zaslaným VKS, audítorským stanoviskám a Účtom. Výsledkom posudzovania bude oficiálny list EK s prípadnými pripomienkami/výhradami EK. Niektoré identifikované pripomienky EK môžu znamenať dodatočný finančný dopad z dôvodu potreby prepočtu zostatkovej miery chybovosti a uplatnenia dodatočných finančných opráv, prípadne sa pripomienky môžu týkať prehodnotenia niektorého audítorského stanoviska. V súčasnosti stále prebieha komunikácia s EK, v rámci ktorej OA predkladá argumenty a podklady s cieľom eliminovať prípadné pochybnosti EK.

Prehľad najzávažnejších identifikovaných nedostatkov v členení podľa OP:

Integrovaný regionálny operačný program

Finančné nedostatky týkajúce sa oblasti porušenia pravidiel a postupov vo VO:

- *nedostatočne vykonaná FK VO tým, že nebolo identifikované:*
 - o porušenie princípu nediskriminácie a transparentnosti vo VO s vplyvom na výsledok VO – opis predmetu zákazky v časti technická špecifikácia odkazoval na konkrétneho výrobcu, verejný obstarávateľ v súvislosti s predmetom zákazky nejednoznačne nastavil podmienky účasti; verejný obstarávateľ vyžadoval, aby v rámci

³ TER predstavuje celkovú mieru chybovosti operačného programu, ktorá je vypočítaná na základe identifikovaných neoprávnených výdavkov v náhodnej vzorke.

⁴ RTER predstavuje celkovú zostatkovú mieru chybovosti, ktorá je vypočítaná na základe TER a finančných údajov uvedených v účtoch vypracovaných zo strany CO.

⁵ Audítorské stanovisko môže mať hodnotenie, resp. „známku“ od 1 do 4, pričom 1 je najlepšie a 4 najhoršie .

zoznamu referencií preukázal priamo uchádzač alebo člen skupiny dodávateľov praktické skúsenosti s realizáciou stavebných prác na mostných objektoch; verejný obstarávateľ neprímerane vo vzťahu k predmetu zákazky vyžadoval od uchádzačov certifikát, čím obmedzil hospodársku súťaž; súťažné podklady neobsahovali nestranný opis predmetu zákazky, keď parametre, resp. požadované hodnoty technických parametrov boli stanovené tak, že neprípúšťali predloženie ekvivalentného typu produktu, ktorý by z hľadiska funkčných a výkonnostných požiadaviek spĺňal požiadavky na predmet zákazky;

- o nesplnenie podmienok na uzavretie dodatku k zmluve o dielo a nedodržanie princípu transparentnosti – verejný obstarávateľ už pred vyhlásením VO nedostatočne a nesprávne vypracoval rozpočet so stavebnými položkami za jednotlivé stavebné objekty VO.

Finančné nedostatky - ostatné:

- poskytnutie výdavkov nad rámec oprávnenia – neidentifikovanie neoprávnených výdavkov v procese zmenového konania projektu za zrealizované stavebné práce, ktoré neboli predmetom žiadosti o zmenu projektu;
- nedostatok zistený v rámci predchádzajúceho vládneho auditu, nezrovnalosť vyčíslená a zaevidovaná v rámci spätného overovania RO – nedostatok sa týkal nedostatočného usmernenia odborných hodnotiteľov k posúdeniu oprávnenosti výdavkov v rámci výzvy;
- nezabezpečenie dostatočného výkonu schvaľovacieho procesu ŽoNFP – schválenie výdavkov nad rámec oprávnenosti (overením procesu schválenia rozpočtu projektu bolo zistené prekročenie oprávneného limitu vybraných položiek);
- neidentifikovanie neoprávnených výdavkov v procese odborného hodnotenia ŽoNFP – neoprávnené výdavky týkajúce sa prekročenia limitu mzdových výdavkov na projektového manažéra a finančného manažéra z dôvodu nesprávneho určenia výšky zákonných odvodov za zamestnávateľa; neoprávnené výdavky za niektoré položky za stavebné práce, ktoré boli v zmysle riadiacej dokumentácie neoprávnené.

Nefinančné nedostatky nesystémové:

- *nedostatočné vykonanie FK VO z dôvodu:*
 - o neidentifikovania zistení, ktoré nemali vplyv na výsledok VO – nesúľady a chyby pri stanovení PHZ ako aj v rámci súťažných podkladov a inej dokumentácie k VO; uvedenie odkazu na konkrétnu značku a typ výrobku v rámci opisu predmetu zákazky; záznam z prieskumu trhu neobsahoval stanovené minimálne náležitosti; prijímateľ nepostupoval pri predkladaní dokumentácie v zmysle riadiacej dokumentácie; nesplnenie informačnej povinnosti verejného obstarávateľa; nezverejnenie súhrnných správ o zákazkách s nízkou hodnotou verejným obstarávateľom; chýbajúci audit trail z posúdenia splnenia podmienok účasti;
 - o deklarovania disponibilít experta nad rámec taxatívne určenej podmienky účasti;
- nedodržanie procesných postupov FK VO stanovených v riadiacej dokumentácii – nedodržanie lehoty na výkon FK VO a neinformovanie prijímateľa o jej nedodržaní; nesprávne a nedôsledne vyplnené kontrolné zoznamy FK VO a nedostatočne zabezpečený audit trail;
- nedostatočne vykonané administratívne overenie ŽoNFP z dôvodu nedostatočného overenia PPP – RO mal požadovať od žiadateľa preukázanie splnenia podmienky vo vzťahu k rozhodnutiu zo zisťovacieho konania o tom, či navrhovaná činnosť nepodlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie;
- nesprávne, príp. nedôsledné vyplnenie výstupov z overenia, resp. nepreukázanie overenia PPP a administratívneho overenia ŽoNFP a nezabezpečenie dostatočného audit trailu – RO v kontrolných zoznamoch z administratívneho overenia ŽoNFP pri niektorých PPP nevyužil systém ITMS2014+ na overenie ich splnenia a neuchoval printscreeny z overenia;
- nedodržanie stanovenej lehoty na vydanie rozhodnutia v konaní o ŽoNFP;
- nezabezpečenie dostatočného auditu trailu z FK nM – v kontrolných zoznamoch nebol uvedený popis overenia, t. j. nie je zrejmé aké skutočnosti boli pri výkone FK nM vzaté do úvahy pri vyhodnocovaní jednotlivých oblastí;
- nedostatočné zaznamenanie informácií z procesu vyhodnocovania ponúk verejným obstarávateľom – zápisnica a ani iný dokument vypracovaný verejným obstarávateľom neobsahoval záznam z vyhodnotenia predložených ponúk vo vzťahu k vyhodnoteniu požiadaviek na predmet zákazky;
- nedodržanie 90 dňovej lehoty na vyplatenie príspevku prijímateľovi.

Nefinančné nedostatky systémové:

- nedodržanie procesných postupov FK VO stanovených v riadiacej dokumentácii – nedostatočné vypracovanie výstupov a nezabezpečenie dostatočného audit trailu; nedodržanie lehôt stanovených na výkon a neinformovanie prijímateľov o ich nedodržaní; nezabezpečenie bezodkladného evidovania dokumentácie z vykonaných kontrol do ITMS2014+;
- identifikovaný chýbajúci, neúplný, resp. nesprávny audit trail z AFK ŽoP a nedodržanie lehoty na výkon AFK ŽoP;
- nedostatočné vykonanie kontroly merateľných ukazovateľov vo výročnej správe za rok 2021 a nedodržanie lehoty na jej zaslanie EK a jej zverejnenie.

Operačný program Ľudské zdroje

Finančné nedostatky týkajúce sa oblasti porušenia pravidiel a postupov vo VO:

- nedostatočne vykonaná FK VO tým, že nebolo identifikované:
 - o stanovenie podmienky účasti v Oznámení o vyhlásení VO/Súťažných podkladoch, ktorá nesúvisela s predmetom zákazky a bola zmätočná;
 - o opísanie predmetu zákazky (technická špecifikácia) v súťažných podkladoch nestranne a netransparentne,
 - o uvádzanie konkrétnych značiek, resp. výrobcov s možnosťou predloženia ekvivalentu, stanovenie diskriminačných podmienok (konkretizovanie požiadaviek mohlo viesť k obmedzeniu súťaže).

Finančné nedostatky - ostatné:

- neoprávnené nárokové výdavky – nesúlad nárokových výdavkov a skutočne dodaných tovarov a prác z dôvodu, že fakturované položky z predmetného súpisu vykonaných prác neboli skutočne dodané;
- neoprávnené nárokové výdavky v rámci finančného príspevku poskytovaného podľa zákona o službách zamestnanosti z dôvodu, že zamestnanec nesplnil podmienky pre poskytnutie finančného príspevku podľa Oznámenia o možnosti predkladania žiadostí o poskytnutie finančného príspevku;
- nedostatočne vykonaná AFK ŽoP, keďže neboli identifikované neoprávnené nárokové výdavky z dôvodu, že zamestnanec nespĺňal kvalifikačné požiadavky stanovené v schválenej ŽoNFP;
- poskytnutie verejných prostriedkov prijímateľovi nad rámec oprávnenia – neoprávnené výdavky vo vzťahu k DPH.

Nefinančné nedostatky systémové:

- nedodržanie postupov v rámci zmenového konania – neuzatvorenie dodatku k zmluve o poskytnutí NFP v súvislosti so schválenou žiadosťou o zmenu projektu, nesprávne posúdenie a schvaľovanie zmien a neuzatvorenie dodatku k zmluve o poskytnutí NFP;
- nedostatočné upravenie časového limitu v rámci podmienky uplatnenia sociálneho aspektu vo VO v rámci vyhlásených výziev na prekladanie ŽoNFP; chýbajúci postup nastavenia kontrolného prostredia uplatnenia rovnakej interpretácie časového limitu môže viesť k narušeniu princípu transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie a je porušením nariadenia č. 1303/2013, podľa ktorého v súvislosti s riadením operačného programu RO/SO sprístupňuje prijímateľom informácie, ktoré sú relevantné pre vykonávanie operácií.
- nedodržanie 90 dňovej lehoty na vyplatenie príspevku prijímateľovi;
- nedodržanie postupov v rámci zavedenia účinných a primeraných opatrení proti podvodom;
- nepreukázanie spôsobu a dostatočnosti overenia ŽoNFP;
- nedodržanie nastavených postupov pri výkone AFK ŽoP a FK nM a pri vypracovávaní výstupov z AFK ŽoP a FK nM;
- nezabezpečenie dostatočného zberu, zaznamenávania a uchovávanía údajov/ podkladov v elektronickej podobe;
- nedodržanie lehoty stanovenej v riadiacej dokumentácii pri výkone AFK a FK nM ŽoP;
- nenastavenie postupov overenia splnenia prijatých opatrení v rámci kontrol delegovaných právomocí;
- nenastavenie postupov FK nM pre projekty Prvej pomoci;
- nejednoznačné nastavenie podmienok v Oznámení o možnosti predkladania žiadosti o poskytnutie investičnej pomoci formou NFP na podporu registrovaných sociálnych podnikov v širšom priestore sociálnej ekonomiky v rámci národného projektu;
- nenastavenie systému poskytovania NFP v rámci národného projektu „Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka“ bez jednoznačného prepojenia na aktuálne platnú legislatívu a nedodržanie postupu podľa internej normy ÚPSVaR.

Operačný program Kvalita životného prostredia

Finančné nedostatky týkajúce sa oblasti porušenia pravidiel a postupov vo VO:

- nedostatočne vykonaná FK VO tým, že nebolo identifikované:
 - o neskoré zverejnenie Dodatku č. 1 k Zmluve o dielo na webovom sídle, v dôsledku čoho SO pripustil do financovania neoprávnené výdavky z dôvodu, že Zmluva o dielo ako aj jej Dodatok sú povinne zverejňovanou zmluvou, a ak sa nezverejnia v zákonom stanovenom čase tak platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo;
 - o porušenie princípu rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie hospodárskych subjektov – verejný obstarávateľ určil neprimeranú podmienku požadovanej výšky obratu; verejný obstarávateľ určil neprimeranú podmienku účasti pre kľúčových odborníkov vo vzťahu k predmetu a rozsahu zákazky; verejný obstarávateľ stanovil kritériá na vyhodnotenie ponúk, ktoré boli neobjektívne, nepodporujúce hospodársku súťaž a nevedli k výberu ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, v dôsledku čoho boli aj v rozpore s princípom hospodárnosti a efektívnosti.

Finančné nedostatky - ostatné:

- neidentifikovanie nesúladu neoprávnene nárokových výdavkov za fakturované stavebné práce a skutočne dodané stavebné práce;
- neidentifikovanie neoprávnených výdavkov z dôvodu nesúladu v dátumoch predložených vážnych lístkov s dátumami pred odovzdaním staveniska (tzn. pred realizáciou stavebných prác, resp. pred prvotným zápisom v stavebnom denníku).

Nefinančné nedostatky nesystémové:

- gold-plating – v rámci administratívneho overenia ŽoNFP bolo od žiadateľa požadované predložiť dokumentáciu nad rámec požiadaviek vyplývajúcich z národných predpisov a zároveň nebolo dostatočne vykonané administratívne overenie ŽoNFP, keďže žiadateľ o poskytnutie NFP nebol vyzvaný na odstránenie vzniknutých pochybností, resp. na úpravu chybných formulárov predložených spolu so ŽoNFP;
- nedostatočne vykonaná FK VO - nezistenie nesplnenia požiadaviek stanovených verejným obstarávateľom na 1. časť predmetu zákazky a zmenu ponuky uchádzača;
- identifikované nedostatočné vymedzenie predmetu zákazky – verejný obstarávateľ počítal s prácami navyše a teda pripustil, že predmet zákazky nie je presne vymedzený a predpokladá istý stupeň neúplnosti opisu predmetu zákazky;
- nedodržanie lehoty na vydanie rozhodnutia o schválení žiadosti o NFP upravenú v riadiacej dokumentácii.

Nefinančné nedostatky systémové:

- nedodržanie lehoty 90 dní na vyplatenie ŽoP;
- nezabezpečenie dostatočnej evidencie údajov a dokumentácie v informačnom systéme ITMS2014+.

Operačný program Integrovaná infraštruktúra

Finančné nedostatky týkajúce sa oblasti porušenia pravidiel a postupov vo VO:

- *nedostatočne vykonaná FK VO tým, že nebolo identifikované:*
 - o porušenie princípu nediskriminácie a proporcionality tým, že verejný obstarávateľ vyžadoval neprimerane vysokú hodnotu; referencie vzhľadom na PHZ, nakoľko vyžadoval referenciu v objeme, ktorá je 2,73 násobne vyššia ako PHZ;
 - o porušenie princípu transparentnosti pri vymedzení predmetu zákazky, nevylúčením úspešného uchádzača a nedostatočnom a neúplnom audit traili z postupu zadania zákazky a posúdenia splnenia požiadaviek na predmet zákazky;
 - o porušenie princípu nediskriminácie a transparentnosti pri stanovení podmienok účasti týkajúcich sa technickej alebo odbornej spôsobilosti tým, že zo stanovenej podmienky účasti nie je jasné, akým spôsobom mali uchádzači, resp. odborník, deklarovvať, že bude k dispozícii pre zhotoviteľa počas celej doby realizácie stavebných prác;
 - o neidentifikovanie skutočnosti, že predbežné poradenstvo uchádzača obstarávateľovi malo za následok porušenie zásady nediskriminácie, rovnakého zaobchádzania a transparentnosti;
 - o porušenie princípu transparentnosti, proporcionality a nediskriminácie pri stanovení podmienok účasti týkajúcich sa technickej alebo odbornej spôsobilosti tým, že verejný obstarávateľ nejasne a zmätočne definoval požiadavky na predloženie referencie a zároveň verejný obstarávateľ neoprávnene rozšíril požadované min. požiadavky na technickú a odbornú spôsobilosť definovaním referencie v trvaní min. 5 rokov, čo je nad rámec kogentného ustanovenia zákona o VO;
 - o porušenie princípu nediskriminácie a proporcionality pri stanovení neprimeranej podmienky v návrhu zmluvy ceny diela tým, že požadoval zábezpeku na záruku vo výške 10 % ceny diela po celú dobu zmluvnej záruky, ktorá predstavovala tak významnú finančnú záťaž pre potenciálnych záujemcov a uchádzačov, v dôsledku čoho mohla ovplyvniť účasť hospodárskych subjektov v predmetnej súťaži;
 - o porušenie princípu rovnakého zaobchádzania a princípu transparentnosti pri neposúdení splnenia podmienok účasti a neposúdení splnenia požiadaviek na predmet zákazky u úspešného uchádzača.

Nefinančné nedostatky nesystémové:

- nesprávne vykázaná hodnota merateľného ukazovateľa vo Výročnej správe o vykonávaní OP Integrovaná infraštruktúra za rok 2021;
- nedodržanie 90 dňovej lehoty na vyplatenie príspevku prijímateľovi.

Operačný program Technická pomoc

Finančné nedostatky:

- nedostatočne vykonaná FK VO, nakoľko nebolo zistené porušenie princípu transparentnosti, nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania; prijímateľ pri realizovaní zákazky podľa výnimky zo zákona o VO vyhodnocoval predložené ponuky s použitím dodatočných technických špecifikácií, o ktorých informoval len jedného z potencionálnych uchádzačov, pričom ten sa následne aj stal víťazným uchádzačom. Ponuku predloženú druhým uchádzačom prijímateľ ani nevyhodnocoval a podľa získaných audítorských dôkazov bol víťazný uchádzač vybraný už pred uskutočnením prieskumu trhu. Uvedené skutočnosti mohli mať vplyv na celý vyhodnocovací proces predložených ponúk a ich výsledné poradie.

Operačný program Efektívna verejná správa

Finančné nedostatky:

- poskytnutie verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia vzhľadom na nesplnenie PPP, keď žiadateľ nepreukázal splnenie podmienky oprávnenosti upravenej vo výzve týkajúcej sa vykonávania predmetu činnosti subjektu ako žiadateľa;
- neoprávnené nárokovanie výdavkov zaradením náhrady mzdy za lekára a za sprevádzanie rodinného príslušníka do oprávneného pracovného času;
- nedostatočne vykonaná AFK, FK nM, neidentifikovanie deklarovania neoprávnených mzdových výdavkov prijímateľa;
- neukončenie realizácie hlavných aktivít projektu prijímateľom v stanovenom termíne podľa Zmluvy o poskytnutí NFP;
- nedostatočne vykonaná kontrola VO, neidentifikovanie nedostatočného opisu predmetu zákazky a nerozdelenie časti 2 predmetu zákazky na viac častí.

Nefinančné nedostatky nesystémové:

- nezabezpečenie dostatočného auditu AFK ŽoP;
- nedostatočná kontrola výročnej monitorovacej správy.

Nefinančné nedostatky systémové:

- nedodržanie lehôt stanovených v riadiacej dokumentácii pri výkone FK VO a AFK ŽoP;
- nedostatočné nastavenie postupu pre výkon FK nM pre projekt financovaný zo zdrojov REACT-EU vzhľadom na jeho osobitý charakter.

Program spolupráce INTERACT III

Finančné nedostatky týkajúce sa oblasti porušenia pravidiel a postupov vo VO:

- nedostatočné vykonanie kontroly VO – neidentifikovaný diskriminačný opis predmetu zákazky, nesplnenie parametrov opisu predmetu zákazky úspešným uchádzačom z dôvodu, že zadané parametre, ktoré museli dodávateľia splniť, nepriamo bez výslovného uvedenia konkrétnych značiek/výrobcov odkazovali na konkrétny výrobok/výrobcu a zároveň nebol nájdený iný výrobok s ekvivalentnými alebo lepšími parametrami.

Program spolupráce INTERREG V-A SK - AT

Finančné nedostatky týkajúce sa oblasti porušenia pravidiel a postupov vo VO:

- nedostatočné vykonanie AFK VO, nakoľko nebolo identifikované:
 - o porušenie princípu transparentnosti, keď verejný obstarávateľ nesprávne vyhodnotil predloženú cenovú ponuku, ktorá nespĺňala technickú špecifikáciu tak, ako požadoval verejný obstarávateľ vo Výzve na predkladanie ponuky;
 - o uzatvorenie Dodatku č. 1 k Zmluve o dielo v rozpore so ZVO z dôvodu, že zmena vyplynula z okolností, ktoré mohol verejný obstarávateľ pri vynaložení náležitej starostlivosti predvídať;
- porušenie pravidiel oprávnenosti v procese VO spočívajúce z priameho zadania zákazky konkrétnej spoločnosti namiesto určenia víťaza minimálne z troch cenových ponúk;
- umelo rozdelený predmet obstarania na 2 zákazky, ktoré boli priamo zadané jednému dodávateľovi;
- nedostatočné vymedzenie predmetu zákazky vo výzve na predkladanie ponúk.

Finančné nedostatky - ostatné:

- neoprávnené personálne výdavky, ktoré sa časovo prekrývali s činnosťami vykazovanými v rámci iných projektov, prekročenie stanovenej max. hodinovej sadzby, nesprávne vypočítanie poistné za dôchodcu;
- identifikácia neoprávnených výdavkov za nedodané tovary.

Nefinančné nedostatky systémové:

- nezabezpečenie dostatočného audit trailu preukazujúceho overovanie vykonané v rámci AFK;
- nevypracovanie kvantitatívnej analýzy a print screenov obrazovky s hlásením výsledku systému ARACHNE pri výkone AFK VO a pri FK nM;
- neaktualizovanie internej riadiacej dokumentácie zo strany kontrolóra podľa čl. 23 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1299/2013.

Program spolupráce INTERREG V-A SR – ČR

Finančné nedostatky týkajúce sa oblasti porušenia pravidiel a postupov vo VO:

- kontrolór podľa č. 23 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1299/2013 nedostatočne vykonal AFK VO, keďže nezistil:
 - o podstatnú zmenu zmluvy z dôvodu predĺženia lehoty poskytnutia plnenia o 45 kalendárnych dní;
 - o porušenie princípu nediskriminácie a transparentnosti z dôvodu, že prijímateľ, požadoval preukázanie zazmluvnenia kľúčového odborníka po celú dobu realizácie zákazky a zároveň došlo k výmene kľúčového odborníka;
 - o porušenie zásady nediskriminácie a proporcionality z dôvodu, že prijímateľ stanovil v súťažných podkladoch požiadavky na dokumenty, ktoré museli byť súčasťou uchádzačmi predloženej ponuky tak, že kumulatívne boli neprimerané vzhľadom k rozsahu, charakteru a náročnosti daného predmetu zákazky;
 - o porušenie princípu nediskriminácie z dôvodu, že verejný obstarávateľ vo Výzve na predloženie ponuky stanovil technické špecifikácie, ktoré vedeli splniť len konkrétne výrobky bez použitia pojmu ekvivalent;
- zo strany prijímateľa nedošlo k predĺženiu lehoty na predkladanie ponúk po úprave súťažných podkladov;
- prijímateľ neoprávnene rozdelil predmet zákazky v rámci VO.

Finančné nedostatky - ostatné:

- porušenie pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté z dôvodu, že pri fyzickom overení skutočnej realizácie projektu na mieste absentovala informačná tabuľa, za ktorú boli výdavky prijímateľa preplatené;
- identifikácia uzatvorenia pracovnoprávneho vzťahu v rozpore so Zákonníkom práce;
- identifikácia nárokovania mzdových výdavkov, ktoré nesúviseli s projektom za zamestnanca, ktorý nebol aktívne zapojený do realizácie aktivít overovaného projektu;
- nárokovanie výdavkov za cestovné náhrady, ktoré neboli vynaložené v súlade s pravidlami oprávnenosti.

Nefinančné nedostatky systémové:

- postup v rozpore s riadiacou dokumentáciou pri odbornom ohodnotení kvalitatívnych kritérií ŽoNFP;
- nezabezpečenie dostatočného audit trailu z overenia súladu výdavkov so zmluvou s dodávateľom pre skupinu výdavkov na vybavenie vykonaného v rámci AFK ZDV;
- nezabezpečenie dostatočného audit trailu z overenia výdavkov formou zjednodušeného vykazovania výdavkov vykonaného v rámci AFK ZDV;
- nevykonávanie FK VO, FK zmien zmlúv a nezabezpečenie dostatočného audit trailu z vykonaných FK;
- nezabezpečenie dostatočného audit trailu k záverom k hodnoteniu ŽoNFP v Infolistoch;
- nedostatočne nastavené postupy pre výkony kontroly na mieste v dobe udržateľnosti projektov ako aj pre výber projektov určených na výkon kontroly na mieste.

Operačný program Rybné hospodárstvo

Finančné nedostatky týkajúce sa oblasti porušenia pravidiel a postupov vo VO:

- nedostatočné vykonanie AFK VO, nakoľko nebolo identifikované porušenie princípu nediskriminácie z dôvodu, že obstarávateľ určil v opise predmetu zákazky technické požiadavky, ktoré odkazovali na konkrétny produkt bez doplnenia slovného spojenia „alebo ekvivalentný“, čím mohlo dôjsť k znevýhodneniu alebo k vylúčeniu určitých záujemcov alebo tovarov.

Finančné nedostatky - ostatné:

- nedostatočne vykonanie AFK ŽoP tým, že:
 - o nebolo zistené, že výdavky súvisiace s vodnou stavbou deklarované prijímateľom nespĺňali podmienky poskytnutia príspevku na projekt;
 - o nebol zistený nesúlad v počte skutočne dodaných položiek a fakturovaných položiek.

Nefinančné nedostatky systémové:

- nezabezpečenie dostatočného počtu kvalifikovaných administratívnych kapacít a adekvátneho vzdelávania zamestnancov;
- nezabezpečenie dostatočného audit trailu z AFK ŽoP;
- nezavedenie funkčného systému vnútornej kontroly v oblasti podvodov;
- nedodržanie nastavených procesov AFK VO/FK obstarávania.

Operačný program potravinovej a základnej materiálnej pomoci

- nebol identifikovaný žiaden nedostatok.

Záver

Audítorské činnosti majú jeden spoločný cieľ, a to je zhodnotiť riadne fungovanie riadiacich a kontrolných systémov na základe overenia ich nastavenia a funkčnosti, odhaliť ich slabé miesta a poskytnúť ucelený obraz o fungovaní organizácie (systémov riadenia a kontroly), vrátane poskytnutia svojich odporúčaní na dosiahnutie skvalitnenia vnútorných štruktúr a zefektívnenia finančného riadenia organizácie.

Na základe vykonanej audítorskej činnosti na rôznych povinných osobách, s rôznymi cieľmi auditov (na základe rizikovej analýzy, plánov a podnetov) konštatujeme, že nastavenie a funkčnosť riadiacich a kontrolných systémov je dostatočné, avšak stále sa vyžadujú určité zlepšenia.

Od riadiacich zamestnancov povinných osôb sa očakáva, že v rámci svojich organizácií naďalej budú zabezpečovať budovanie silného, funkčného vnútorného riadiaceho a kontrolného systému, ktorý bude generovať minimálny rozsah nedostatkov a chýb. Zároveň sa očakáva, že kvalitne vybudovaný a nastavený vnútorný kontrolný systém organizácie zachytí väčšinu rizík, dokáže ich podrobiť analýze, odhaliť príčiny ich vzniku a prijať adekvátne nápravné opatrenia na zamedzenie tvorby rovnakých, ale aj nových nedostatkov.

Zoznam skratiek

AFK	Administratívna finančná kontrola
AT	Rakúsko
CO	Certifikačný orgán
CRZ	Centrálny register zmlúv
ČR	Česká republika
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
FK	Finančná kontrola
FKnM	Finančná kontrola na mieste
HH	Hodnotiaci hárok
HP	Horizontálny princíp
IMP	Interný metodický pokyn
INA	Iná národná autorita
KZ	Kontrolné zoznamy
MAS	Miestna akčná skupina
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MP	Metodický pokyn
NAKA	Národná kriminálna agentúra
NFP	Nenávratný finančný príspevok
OA	Orgán auditu
OH	Odborný hodnotiteľ
OP	Operačný program
OP PaZMP	Operačný program Potravinovej a základnej materiálnej pomoci
PMÚ	Protimonopolný úrad
PPP	Podmienky poskytnutia príspevku
PS	Program spolupráce
RO	Riadiaci orgán
SAK	Sekcia auditu a kontroly
SO	Sprostredkovateľský orgán
SR	Slovenská republika
VMS	Výročná monitorovacia správa
VO	Verejné obstarávanie
ZVO	Zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok
ŽoP	Žiadosť o platbu